

VERSOS AL VENT

Ilia Galán

VERSOS AL VENT

ARS POETICA

Ilia Galán
VERSOS AL VENT

Prólogo y traducción de
MARTA M. MORA

colección

| TURRIS BABEL |

ARS POETICA
boutique de poesía

Versos al vent
Ilia Galán

Colección: TURRIS BABEL

Selección y prólogo: MARTA M. MORA

© 2019 Ilia Galán
© 2019 Marta M. Mora (de la traducción)
© 2019 ARS POETICA (de la edición)

EntreAcacias, S. L.
[Sociedad editora]
c/Palacio Valdés, 3-5, 1ºC
33002 Oviedo - Asturias (ESPAÑA)
Tel. (Cent.): (+34) 984 300 233
info@arspoetica.es | pedidos@arspoetica.es

1ª edición: marzo, 2019

ISBN: 978-84-17691-54-7
Depósito Legal: AS 00098-2019

Impreso en España
Impreso por Quares

Todos los derechos reservados.
Cualquier forma de reproducción, distribución, comunicación pública o transformación de esta obra solo puede ser realizada con la autorización de sus titulares, salvo excepción prevista por la ley. Dirijase a CEDRO (Centro Español de Derechos Reprográficos, www.cedro.org) si necesita fotocopiar o escanear algún fragmento de esta obra.

«El camí misteriós va cap a l'interior.
És en nosaltres, i no en cap altre lloc,
on es troba l'eternitat dels mons, el
passat i el futur.»

NOVALIS

PRÒLEG

Diuen que la humanitat es trobava a les fosques fins que Prometeu va decidir robar el foc per a entregar-lo als mortals; va pujar al mont Olimp, el va prendre del carro d'Hèlios – o de la forja d'Hefest, segons la versió – i el duqué als homes, cremant a la branca d'un arbust. Per això, Prometeu va patir la ira de Zeus, que l'encadenà a les muntanyes del Caucas, on una àguila devorava el fetge del tità que, en ser immortal, es regenerava durant la nit, tornant l'au cada dia a menjar-se'l. Finalment, Hèracles va alliberar Prometeu de les seves cadenes, condemnat d'altra manera a viure una tortura eterna.

Així comença aquesta antologia, amb un poema a Prometeu; en ell, l'autor esbossa una comparativa entre el benefactor de la humanitat i el poeta, entès com a figura i símbol, també pràcticament mitològic. *Tot poeta és un Déu*, escriu Ilia Galán, i és cert que el poeta ha estat sempre un ésser divinit-

zat, fora de tota norma i convenció, en contacte permanent amb els cels. Aquest pensament s'ha mantingut més o menys estable al llarg de les èpoques; no obstant això, un dels períodes en què s'aprecia de forma més evident és en el Romanticisme, moviment que ressona amb força als versos de l'autor que ens ocupa.

És senzill adonar-se de l'herència romàntica que tenyeix l'obra d'Ilia Galán. Malgrat això, tot i que a la seva ploma i naturalesa vital es percebi el sublim, no hem de caure en l'error de llegir-lo com un autor purament romàntic, ja que trobem a la seva poesia la ressonància permanent dels ecos de la història. Els poemes aquí compilats no són més que una mostra diminuta d'un pensament que no és pas freqüent a la nostra modernitat; un pensament que persegueix la bellesa i s'allunya de frivolitats, de provocacions sense fons, captant així l'essència d'allò autèntic.

Per tot això, el lector no ha d'esperar trobar en aquestes pàgines una poesia fàcil, de ràpida comprensió, ja que l'obra de l'autor, a més de presentar elevades dosis de misteri, és plena de símbols i pot —i ha de— ser interpretada des de diversos angles; les referències velades a la divinitat, a l'ànima i al destí són freqüents, si bé trobem en aquests poemes, signats en diferents llocs i períodes de la vida de l'autor, molts altres significats que canvien amb la percepció de cada lector.

Hegel assegurava que el veritable art ens convida a la contemplació reflexiva, no amb la finalitat d'inspirar-nos i donar lloc a més art, sinó de reconèixer el que l'art veritablement és; i això és el que ocorre amb la poesia d'Ilia Galán. L'autor ens anima a seguir les petjades de la bellesa, de prop, com qui segueix el rastre de sang d'un animal ferit al bosc, mostrant-nos camins inhòspits, recorreguts per la natura i l'esperit des de cels turmentosos, cims nevats i llacs batejats amb nom de poeta. Tot i no témer la cruesa ni la lletjor, necessàries per comprendre allò bell –com a contrast i clarobscur–, la poesia d'Ilia Galán conta sempre una història, presentant subtils i exactes observacions sobre el més vertader de la condició humana, el record, el passat i la seva herència, l'amor de qualsevol tipus i l'ànima i el seu vincle amb Déu.

Resulta evident l'estela de pensament romàntic que segueix Ilia Galán, i a la seva poesia és notòria la influència d'autors universals com Blake o Rilke; tanmateix, amb el poeta amb qui segurament més té a veure l'autor és amb Hölderlin, no només per obra i estil, sinó també per la personalitat visionària, única i diferent que comparteixen. Sens dubte, la força dels versos d'Ilia Galán i la seva temàtica vinculada a la natura i l'esperit remetent al cèlebre poeta alemany; a Hölderlin, però, com a tants altres, el va cremar el foc. El pensament de Galán és, per contra, més equilibrat, serè, sense deixar de ser profundament romàntic. Precisa-

ment, l'antologia es tanca amb *Començament*, un poema de marcat to personal i potent esperit poètic, ric en símbols i referències a la creació, la deïtat i l'etern retorn: *Neu de llum / sobre els cims, per sobre de l'horitzó, / espera vermella que s'encén: / s'alça volant en mi la infinitud / que em transforma en sol; i és potser el sol en el que el poeta es transforma el mateix foc que Prometeu pren als déus, l'energia dels llamps i les flames que cremen la llenya i escalfen als mortals; així doncs, no és tracta només el foc diví, sinó de la divinitat mateixa que caldeja el cor de tot poeta.*

El caràcter visionari del veritable creador s'ha mantingut al llarg de la història com una constant, una condició necessària per a ser-ho; el creador com a Prometeu, Dèdal o Orfeu que, com a heroi romàntic, no tem al sacrifici. ¿Compleixen, en la modernitat, poetes i artistes, l'atàvica missió d'il·luminar al món? El poema inicial que al principi comentàvem conclou de forma incendiària, quasi violenta; la llum de la raó entén el temerari crim de Prometeu com un acte valent. L'autor s'arrisca a les cremades per a dur-nos la bellesa, no d'una manera irresponsable, destructiva, sinó des del savi coneixement de qui ha contemplat l'abisme i escoltat la seva veu. Ilia Galán parla des de la serenitat i la calidesa d'un foc virtuós; l'enginy crepita als seus versos, i la distinció hi és sempre present; és original i clàssic a la vegada, un autor que, en cas necessari, transmet amb justes paraules els

milers de significats que hi ha ocults rere allò visible. Iliá Galán és un *poeta*, amb tot el que el seu significat comporta, molt més enllà de versos i rimes.

Per la meua part, confio que aquestes breus línies serveixin d'afectuós acompanyament a una poesia tan única i vertadera que no troba rival en la seva lluminosa bellesa.

MARTA M. MORA

«Les ones del cor no esclatarien en tan belles escumes, ni esdevindrien esperit, si no s'esclafessin contra la vella roca muda del destí.»

HÖLDERLIN, *Hiperión*

YO NO SOY PROMETEO

Madrid, 1989? -1991

Él robó el fuego,
a mí me lo dieron.

Un puño de abismo
le cayó de lo alto.

También he golpeado mi Olimpo
con la esquina de unas escaleras
bajas
cayendo durante siglos.

Las llamas quemaban las hojas
de palabras
sugiriendo o soltando claras
la voces.

También soy mortal, hombres.
O sugerir látigos de acero
entre las aves
o cantar abiertamente las bellezas
al calor de otro sol.

Prometeo fue castigado,
yo soy ensalzado.

Los dioses cayeron
fragmentados en estatuas.

No olvidéis, cerdos, todo
poeta es un Dios,
aunque lamente sus cantos
en los sótanos
y viva.

Yo no soy
Prometeo,
yo soy fuego.

JO NO SÓC PROMETEU

Madrid, 1989? -1991

Ell va robar el foc,
a mi me'l varen donar.

Un puny d'abisme
li caigué del cel.

També he colpejat el meu Olimp
amb la cantonada d'unes escales
baixes
caient durant segles.

Les flames cremaven les fulles
de paraules
suggerint o deixant anar clares
les veus.

També soc mortal, homes.
O suggerir fuets d'acer
entre les aus
o cantar obertament les belleses
a l'escalfor d'un altre sol.

Prometeu fou castigat,
jo soc enaltit.

Els deus caigueren
fragmentats en estàtues.
No oblideu, porcs, tot
poeta és un Deu,
malgrat que lamenti els seus cants
en els soterranis
i visqui.

Jo no soc
Prometeu,
jo soc foc.

Montañas de Gredos, Candeleda, 19 de diciembre de 1998

Y el recuerdo sigue agarrándose
a la mente con garfios de plata
por los huecos que dejan entre sí las noches
heladas que se guarecen
escondidas entre las grandes montañas,

y trepa, salamanquesa por sus muros,
hasta colgarse de mi techo,
con un golpear el tiempo al ritmo
del reloj que tocan las campanas negras
de un cercano convento que ora
solitario de inviernos contra la historia,
el mismo espacio sonoro, morado y bronce,
que el horizonte engulló, con el Sol;
la cruz oscura en lo alto de la iglesia
esperando con los adioses colgándole
la resurrección del astro rey en que brillará
su metal de cadalso sin más sangre
que la que gotea lenta del símbolo
sobre las almas piadosas al entonar
una melodía ancestral seca de lágrimas y pecados,

y dulce de esperanzas, porque el paraíso
se deja ver a veces en los huecos dejados por la noche
para que fluyan los cometas.

Muntanyes de Gredos, Candeleda, 19 de desembre de 1998

I el record segueix aferrant-se
a la ment amb garfis de plata
pels buits que deixen entre si les nits
gelades que s'aixopluguen
amagades entre les grans muntanyes,

i trepa, dragolí pels seus murs,
fins penjar-se del meu sostre,
amb un colpejar el temps al ritme
del rellotge que toquen les campanes negres
d'un convent proper que prega
solitari d'hiverns contra la història,
el mateix espai sonor, morat i bronze,
que l'horitzó va engolir, amb el sol;
la creu fosca, dalt l'església
esperant amb els adeus penjant-li
la resurrecció de l'astre rei en què brillarà
el seu material de cadafal sense més sang
que la que goteja lenta del símbol
sobre les ànimes pietoses en entonar
una melodia ancestral seca de llàgrimes i pecats,
i dolça d'esperances, perquè el paradís
es deixa veure a vegades en els buits deixats per la nit.

Gredos, Candeleda, 8 de junio de 2002

Los cipreses que tú plantaste, joven,
hoy gigantes bellezas maduras de frutos,
han caído abatidos por el vendaval
y los viejos árboles de aquel esplendor
perdieron sus mejores ramas,
desnudos y solo cubiertos con el temblor del invierno,
sin páginas que leer a los vientos.

Los jardines que me habías regalado
y juntos, tanto tiempo, cuidamos,
susurran arrasados, mustios y secos.
El palacio, vacío, yace habitado por el polvo.

Sin riego las acequias, estanques vacíos y
canales llenos de maleza y babas secas.
Sin la esencia del canto las fuentes,
sin frescura ya nuestra mirada.

Una piara de puercos mastica los restos
y ya nadie viene a visitarme.
Sus orines queman las escasas hierbas florecidas
que la última primavera dejó como recuerdo.

Pero ya encargué nuevos obreros,
un ejército de ángeles se acerca a defender
mis sueños.

Sé que nunca me abandonaste, Majestad;
se siente en mi sangre tu sangre real,
y en sueños y realidades te abro,
como padre, las murallas de mis castillos
aún defendidos por un ejército de heridos y
moribundos
para que las puertas nos devuelvan los caminos
del encuentro un día olvidado entre los espinos.